

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας και Πολιτισμού για το νομοσχέδιο «Ο περί Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης (Υποχρεωτική Φοίτηση και Παροχή Δωρεάν Παιδείας) (Τροποποιητικός) Νόμος του 2022» και τους κανονισμούς «Οι περί Λειτουργίας των Δημόσιων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2022»

Παρόντες:

Παύλος Μυλωνάς, πρόεδρος

Χρίστος Χριστοφίδης

Χρύσανθος Σαββίδης

Αντρέας Καυκαλιάς

Γιώργος Κάρουλλας

Ανδρέας Αποστόλου

Μάριος Μαυρίδης

Αλέκος Τρυφωνίδης

Πρόδρομος Αλαμπρίτης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας και Πολιτισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο και τους κανονισμούς σε έξι συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στο διάστημα μεταξύ 12 Οκτωβρίου και 23 Νοεμβρίου 2022. Στο πλαίσιο της εξέτασης του νομοσχεδίου και των κανονισμών κλήθηκαν και παρέστησαν ενώπιον της επιτροπής εκπρόσωποι του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομικών, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, του Γραφείου της Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, του Γραφείου της Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων, της ΠΟΕΔ, της Ένωσης Δήμων Κύπρου, της Ένωσης Κοινοτήτων Κύπρου, του Συνδέσμου Ιδιωτικής Προσχολικής Εκπαίδευσης Κύπρου και του Παγκύπριου Συνδέσμου Συνδρόμου Ντάουν. Η Παγκύπρια Συνομοσπονδία Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων και Κηδεμόνων Δημόσιων και Κοινοτικών Νηπιαγωγείων, η Παγκύπρια Ομοσπονδία Συνδέσμων Γονέων και Κηδεμόνων Ιδιωτικών Σχολείων, η Κυπριακή Συνομοσπονδία Οργανώσεων Αναπήρων, η Παγκύπρια Ομοσπονδία Συνδέσμων Γονέων Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες,

ο Σύνδεσμος Στήριξης Ατόμων με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής με/χωρίς Υπερκινητικότητα (ΔΕΠ/Υ) Κύπρου, η Παγκύπρια Οργάνωση Γονέων και Φίλων Παιδιών με Εγκεφαλικές Παραλύσεις «Αγκαλιά Ελπίδας», ο Σύνδεσμος Συγγενών και Φίλων Ατόμων με Αυτισμό «ΜΑΖΙ» και ο Παγκύπριος Σύνδεσμος για Άτομα με Αυτισμό, παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν στη συνεδρία.

Στο στάδιο της συζήτησης του νομοσχεδίου και των κανονισμών παρευρέθηκαν επίσης τα μέλη της επιτροπής κ. Χρίστος Χριστόφιας και Ανδρέας Θεμιστοκλέους.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση του περί Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης (Υποχρεωτική Φοίτηση και Παροχή Δωρεάν Παιδείας) Νόμου, για να επεκταθεί η υποχρεωτική προδημοτική εκπαίδευση, ώστε τα παιδιά να φοιτούν από την ηλικία των τεσσάρων ετών, και επιπρόσθετα να καθοριστούν οι ηλικιακές ομάδες οι οποίες θα δημιουργηθούν για τη φοίτηση στην προδημοτική εκπαίδευση.

Ειδικότερα, στο νομοσχέδιο προβλέπονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Η επέκταση της υποχρεωτικής προδημοτικής εκπαίδευσης κατά οκτώ μήνες, ήτοι με την προτεινόμενη ρύθμιση θα φοιτούν στην προδημοτική εκπαίδευση παιδιά που θα έχουν συμπληρώσει την ηλικία των τεσσάρων ετών πριν από την 1^η Σεπτεμβρίου της σχολικής χρονιάς για την οποία γίνεται η εγγραφή.
2. Η διάκριση της υποχρεωτικής προδημοτικής εκπαίδευσης σε προδημοτική Α', στην οποία θα φοιτούν παιδιά που έχουν συμπληρώσει την ηλικία των τεσσάρων ετών πριν από την 1^η Σεπτεμβρίου της σχολικής χρονιάς για την οποία γίνεται η εγγραφή, και σε προδημοτική Β', στην οποία θα φοιτούν παιδιά για ένα έτος πριν από τη φοίτησή τους στο δημοτικό, με ηλικία εισδοχής όπως αυτή εκάστοτε ορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο.
3. Η εισαγωγή μεταβατικών διατάξεων για τη σταδιακή εφαρμογή της επέκτασης ως ακολούθως:

- α. Για τη σχολική χρονιά 2023-2024 στην προδημοτική εκπαίδευση θα φοιτούν παιδιά που θα έχουν συμπληρώσει την ηλικία των τεσσάρων ετών και έξι μηνών πριν από την 1^η Σεπτεμβρίου 2023.
- β. Για τη σχολική χρονιά 2024-2025 στην προδημοτική εκπαίδευση θα φοιτούν παιδιά που έχουν θα συμπληρώσει την ηλικία των τεσσάρων ετών και τεσσάρων μηνών πριν από την 1^η Σεπτεμβρίου 2024.
- γ. Από τη σχολική χρονιά 2023-2024 τα παιδιά που θα φοιτούν στην προδημοτική εκπαίδευση ηλικίας τεσσάρων ετών και οκτώ μηνών και άνω θα φοιτούν σε σχολεία της σχολικής τους περιφέρειας, ενώ τα παιδιά κάτω των τεσσάρων ετών και οκτώ μηνών θα φοιτούν σε νηπιαγωγεία με βάση κριτήρια που καθορίζονται από τον υπουργό.

Σκοπός των υπό αναφορά κανονισμών, οι οποίοι εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 5 του περί Στοιχειώδους Εκπαιδευσεως Νόμου, είναι η τροποποίηση των υφιστάμενων περί Λειτουργίας των Δημόσιων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης Κανονισμών, ώστε να συνάδουν με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου για επέκταση της υποχρεωτικής προδημοτικής εκπαίδευσης από την ηλικία των τεσσάρων ετών και διάκριση της προδημοτικής τάξης σε προδημοτική Α΄ και προδημοτική Β΄.

Στο πλαίσιο της συζήτησης των πιο πάνω προτεινόμενων νομοθετημάτων, ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας ενημέρωσε την επιτροπή για την ανάγκη ψήφισης των νομοθετημάτων, τα οποία κατατέθηκαν στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2026 και τα οποία αποτελούν μέρος της μεταρρύθμισης της επέκτασης της υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης από την ηλικία των τεσσάρων ετών. Ειδικότερα, όπως ανέφερε, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αφορούν την επέκταση της υποχρεωτικής προδημοτικής εκπαίδευσης από την ηλικία των τεσσάρων ετών αντί από την ηλικία των τεσσάρων ετών

και οκτώ μηνών ως ισχύει σήμερα. Περαιτέρω, ο ίδιος εκπρόσωπος δήλωσε ότι η εφαρμογή της εν λόγω μεταρρύθμισης θα ολοκληρωθεί σε τρεις φάσεις, ήτοι τη σχολική χρονιά 2023-2024, κατά την οποία θα επεκταθεί το όριο ηλικίας εισδοχής κατά δύο μήνες, τη σχολική χρονιά 2024-2025, κατά την οποία θα επεκταθεί δύο επιπρόσθετους μήνες, και τη σχολική χρονιά 2025-2026, κατά την οποία θα εφαρμοστεί πλήρως η μεταρρύθμιση.

Η εκπρόσωπος του Γραφείου της Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού ενημέρωσε την επιτροπή ότι η επίτροπος, μετά από επαφές που είχε με το αρμόδιο υπουργείο σχετικά με τον προγραμματισμό και το περιεχόμενο της ύλης στην προδημοτική εκπαίδευση, θεωρεί ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις είναι προς την ορθή κατεύθυνση.

Όλοι όσοι κλήθηκαν και παρευρέθηκαν στις συνεδρίες της επιτροπής συμφώνησαν με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου και των κανονισμών. Ωστόσο, οι εκπρόσωποι της ΠΟΕΔ εξέφρασαν την έντονη διαφωνία τους με τον τρόπο εφαρμογής των εν λόγω ρυθμίσεων.

Ειδικότερα, οι εκπρόσωποι της ΠΟΕΔ εξέφρασαν την έντονη διαφωνία τους όσον αφορά την πρόνοια σύμφωνα με την οποία τα παιδιά κάτω των τεσσάρων ετών και οκτώ μηνών θα φοιτούν σε νηπιαγωγεία με βάση κριτήρια τα οποία θα καθορίζονται από τον υπουργό. Περαιτέρω, επισήμαναν ότι, με βάση την έκθεση ανάλυσης αντικτύπου, δεν έγινε από το αρμόδιο υπουργείο ο απαραίτητος σχεδιασμός για την επέκταση των υφιστάμενων υποδομών στα δημόσια νηπιαγωγεία ή τη μετατροπή των κοινοτικών νηπιαγωγείων σε δημόσια, ώστε να καλυφθούν οι αυξημένες ανάγκες που θα προκύψουν και να μπορέσουν όλα τα παιδιά να φοιτήσουν σε δημόσια νηπιαγωγεία.

Στο πλαίσιο της περαιτέρω συζήτησης ενώπιον της επιτροπής, τα μέλη της, χωρίς να διαφωνούν με τη φιλοσοφία των προτεινόμενων σχεδίων νόμου για επέκταση της

υποχρεωτικής φοίτησης στην προδημοτική εκπαίδευση από την ηλικία των τεσσάρων ετών, εξέφρασαν την ανησυχία τους για την απουσία ολοκληρωμένου σχεδιασμού από πλευράς της εκτελεστικής εξουσίας όσον αφορά τις αυξημένες ανάγκες για κτιριακές εγκαταστάσεις, οι οποίες ενδεχομένως να προκύψουν λόγω της πληθυσμιακής αύξησης που θα επέλθει τα επόμενα χρόνια. Περαιτέρω, τόνισαν ότι πρέπει να διασφαλιστεί ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις δε θα γίνουν με τρόπο που να επιδοτείται η ιδιωτική εκπαίδευση.

Σε μεταγενέστερο στάδιο ο Υπουργός Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, σε σχέση με τα πιο πάνω, απέστειλε στην επιτροπή επιστολή, ημερομηνίας 21^{ης} Οκτωβρίου 2022, στην οποία αναφέρονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Τα υπό εξέταση σχέδια νόμου κατατέθηκαν στη Βουλή στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας (2021-2026), με στόχο τη σταδιακή επέκταση του ορίου ηλικίας εισδοχής στην υποχρεωτική προδημοτική εκπαίδευση.
2. Το έργο θα ολοκληρωθεί σε τρεις φάσεις και η φοίτηση των παιδιών κατά τη διάρκεια των τριών φάσεων θα είναι υποχρεωτική και δωρεάν. Κατά την πρώτη φάση του έργου τα παιδιά θα εγγραφούν μόνο σε δημόσια και κοινοτικά σχολεία, ενώ κατά τη δεύτερη και τρίτη φάση, στις περιπτώσεις που τα δημόσια νηπιαγωγεία δε θα μπορούν να απορροφήσουν τον αριθμό των εγγραφών, θα γίνεται κατανομή των παιδιών σε κοινοτικά και ιδιωτικά νηπιαγωγεία με βάση καθορισμένα κριτήρια. Για τις σχολικές χρονιές 2023-2026 τα δίδακτρα θα επιχορηγούνται από κονδύλια του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.
3. Το έργο, βάσει της Συμφωνίας Επιχειρησιακών Ρυθμίσεων μεταξύ Κύπρου και Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει ως ορόσημο για την έναρξη της ισχύος του νομοσχεδίου το τέταρτο τρίμηνο του 2022.

4. Η εγγραφή όλων των παιδιών υποχρεωτικής εκπαίδευσης σε δημόσια νηπιαγωγεία κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου δεν είναι εφικτή, αφού δεν υπάρχει στο παρόν στάδιο η κατάλληλη κτιριολογική υποδομή.

Η επιτροπή, μετά την ολοκλήρωση της συζήτησης των σχεδίων νόμου, ζήτησε και έλαβε περαιτέρω διευκρινίσεις από τους αρμοδίους σε σχέση με τα ακόλουθα ζητήματα:

1. Την υποχρέωση του κράτους, με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία, να παρέχει την υποχρεωτική δημοτική και μέση εκπαίδευση στα δημόσια σχολεία δωρεάν.
2. Τη δυνατότητα που παρέχεται με βάση τον προτεινόμενο νόμο στον αρμόδιο υπουργό να καθορίζει με κριτήρια το σχολείο στο οποίο θα φοιτούν τα παιδιά ηλικίας μικρότερης των τεσσάρων ετών και οκτώ μηνών.
3. Το σχέδιο χορηγιών που θα προκηρυχθεί από το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, στο οποίο θα συμμετέχουν τα ενδιαφερόμενα κοινοτικά και ιδιωτικά νηπιαγωγεία.

Οι κυβερνητικοί αρμόδιοι σε σχέση με τα πιο πάνω ανέφεραν ότι στην υφιστάμενη νομοθεσία ορίζεται η υποχρέωση του κράτους να παρέχει δωρεάν εκπαίδευση στα δημόσια σχολεία, χωρίς όμως να απαγορεύει οτιδήποτε διαφορετικό. Ειδικότερα, ανέφεραν ότι προγραμματίζεται η προκήρυξη ενός σχεδίου χορηγιών για συμμετοχή των ενδιαφερόμενων κοινοτικών και ιδιωτικών νηπιαγωγείων, ούτως ώστε, σε περίπτωση που πληρωθούν όλες οι θέσεις στα δημόσια νηπιαγωγεία, τα παιδιά να στέλνονται για φοίτηση σε νηπιαγωγεία τα οποία θα συμμετέχουν στο σχέδιο χορηγιών με βάση κριτήρια. Περαιτέρω, σύμφωνα με τους ίδιους, το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, με στόχο την αύξηση των διαθέσιμων θέσεων στα δημόσια νηπιαγωγεία εντός των επόμενων ετών, εξετάζει μέσω των αρμόδιων υπηρεσιών του τη δυνατότητα επέκτασης των υφιστάμενων κτιρίων των δημόσιων νηπιαγωγείων και τη μετατροπή των κοινοτικών νηπιαγωγείων σε δημόσια νηπιαγωγεία. Όπως τόνισαν όμως, είναι πολύ

δύσκολο να δημιουργηθούν όλες οι αναγκαίες αίθουσες και υποδομές εντός των στενών χρονοδιαγραμμάτων που καθορίζονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Όσον αφορά τα κριτήρια τα οποία θα καθορίζονται από τον Υπουργό Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, οι πιο πάνω αρμόδιοι ανέφεραν ότι τα εν λόγω κριτήρια, προς άρση των ανησυχιών των μελών της επιτροπής και για σκοπούς διαφάνειας, είναι δυνατό να δημοσιεύονται.

Η εκπρόσωπος του Γραφείου της Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων ανέφερε ότι δεν προκύπτει οποιοδήποτε θέμα κρατικής ενίσχυσης, αφού το σχέδιο χορηγιών θα απευθύνεται στην τοπική αγορά και οι δραστηριότητες επίσης θα είναι τοπικής φύσεως και δε θα επηρεάζονται οι ενδοενωσιακές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών και οι επιχειρήσεις σε άλλα κράτη μέλη.

Η εκπρόσωπος της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομικών ανέφερε ότι, προκειμένου η Δημοκρατία να συμμορφωθεί με τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για επέκταση της υποχρεωτικής προδημοτικής εκπαίδευσης, αποφάσισε την προκήρυξη σχεδίου χορηγιών για συνεργασία με κοινοτικά και ιδιωτικά νηπιαγωγεία, αφού δεν υπήρχε το αναγκαίο χρονικό περιθώριο για εναλλακτική λύση όπως η κατασκευή νέων αιθουσών στα υφιστάμενα δημόσια σχολεία για την κάλυψη των πρόσθετων αναγκών.

Με βάση τα πιο πάνω, η επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε να επιφέρει ορισμένες αλλαγές στο κείμενο του νομοσχεδίου, οι οποίες αφορούν την τροποποίηση των μεταβατικών διατάξεών του. Ειδικότερα, για τα παιδιά που θα έχουν συμπληρώσει την καθορισμένη ηλικία φοίτησης για την υποχρεωτική προδημοτική εκπαίδευση θα προβλέπονται τα ακόλουθα:

1. Τις σχολικές χρονιές 2023-2025 θα φοιτούν σε δημόσια ή κοινοτικά νηπιαγωγεία.

2. Τη σχολική χρονιά 2025-2026 θα φοιτούν σε δημόσια ή κοινοτικά ή ιδιωτικά νηπιαγωγεία, εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο.
3. Από τη σχολική χρονιά 2026-2027 θα φοιτούν σε δημόσιο νηπιαγωγείο της εκπαιδευτικής τους περιφέρειας και ο Υπουργός Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας θα ενημερώνει την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας και Πολιτισμού ανά εξάμηνο για την πρόοδο υλοποίησης της εν λόγω ρύθμισης.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας και Πολιτισμού, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών του νομοσχεδίου και των κανονισμών κατά τη συζήτησή τους στην ολομέλεια του σώματος.

30 Νοεμβρίου 2022

Αρ. Φακ.: 23.01.063.111-2022
23.03.059.052-2022

ΘΒ,ΚΣ/ΣΠ/ΜΥ